

Laura Huhtasaari ps

Kirjallinen kysymys Suomen irtisanoutumisesta YK:n Global Compact for Migration -sopimuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi ja muut Länsi-Euroopan maat ovat viimeistään 1990-luvulta lähtien olleet laajan kolmansista maista suuntautuvan maahanmuuttopaineen alaisena. Vanhoihin EU-15-maihin viime vuosina kohdistunut maahanmuutto on pääasiassa ollut turvapaikka- ja pakolaisperusteista tai perhesyiden nojalla tapahtuvaa. Vuosina 2015—2016 EU koki ennennäkemättömän siirtolaiskriisin, jonka aikana unionissa jätettiin lähes kolme miljoonaa turvapaikkahakemusta. Vaikka turvapaikanhakijoiden määrä laski vuonna 2017 reilun 700 000:n tasolle, jätetään EU-maissa yhä selvästi enemmän turvapaikkahakemuksia kuin ennen vuotta 2015. Myös kansainvälistä suojelua saaneiden tai muilla syillä Suomessa ja muissa EU-maissa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten perheen yhdistäminen asettaa vakavia paineita Euroopan ulkomaalaisten vastaanottokyvylle. Tällä hetkellä Eurooppaan yhdistettävien maahanmuuttajien perheenjäsenten määrät ovat kasvaneet huomattavasti verrattuna aikaan ennen pakolaiskriisiä.

Useat EU-maat reagoivat vuoden 2015 pakolaiskriisiin tiukentamalla kansalliset maahanmuuttokäytäntönsä kansainvälisten sopimusten määrittämälle minimitasolle. Suomi ei vastaavalla tavalla toiminut, vaan keskeisimpiin vertailukohteisiin, muihin Pohjoismaihin, Saksaan ja Itävaltaan nähden Suomi teki vain minimaalisia tarkennuksia oleskelulupa-, perheen yhdistämis- ja etuusuuskäytäntöihin. Poiketen muista Pohjoismaista Suomi ei lisäksi ole ottanut käyttöön sisäraja-tarkastuksia. EU:ssa on saatu yhteisesti sovittua pakolaiskriisin jälkeen vain rajaturvallisuuteen, oikeudelliseen yhteistyöhön ja eri tietokantojen käyttöön liittyvistä säädösmuutoksista. Muun muassa kansainvälisen suojelun myöntämistä, turvapaikkamenettelyä ja Dublin-asetusta koskevat säädösneuvottelut taas ovat EU:ssa vielä täysin kesken eri instituutioiden välillä.

Yhdistyneissä kansakunnissa on käyty useamman vuoden ajan keskustelua tarpeesta saada järjestön jäsenmaiden kesken yhteinen näkemys globaalista maahanmuuton säätelystä. Useat EU:n jäsenvaltiot ovat alkaneet rajoittaa humanitaarista maahanmuuttoa, ja nyt YK haluaa positiivisten julkilausumiensa perusteella sitouttaa länsimaita jatkamaan massasiirtolaisuutta korostamalla maahanmuuton tarpeellisuutta. Maahanmuutto esitetään toivottavana ja väistämättömänä ilmiönä.

Tämä maahanmuuttopositiivinen henki näkyy kuluvan vuoden joulukuussa Marokossa YK-maiden kesken allekirjoitettavaksi tulevassa dokumentissa "Global Compact for Migration". Asiakirjan mukaan maahanmuuttajien tuomia positiivisia vaikutuksia vastaanottavissa yhteiskunnissa on painotettava julkisessa sanassa ja heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan uusissa asuinmaissaan

Kirjallinen kysymys KK 445/2018 vp

on lisättävä. Global Compactissa myös toivotaan uusien ja joustavien muuttoreittien avaamista maahanmuuttajille sekä perheen yhdistämisen helpottamista.

Vaikka kyseinen sopimus ei ole kansainvälisjuridisesti sitova dokumentti, niin miksi valtio allekirjoittaisi sen, jos ei aio sitä noudattaa? Sopimus ei tuo ratkaisuja maahanmuuton tämänhetkisiin ongelmiin. Päinvastoin asiapaperi voi tärkeimmissä siirtolaisten alkuperämaissa toimia lisähoukuttimena lähteä liikkeelle, jos YK-jäsenet Global Compactissa sitoutuvat laajamittaisen maahanmuuton hyväksymiseen ja edistämiseen. Sopimus ei pyri vähentämään maahanmuuton haittoja, vaan pyrkii saamaan kaikille samat oikeudet riippumatta siitä, onko tulija tullut laittomasti tai laillisesti maahan.

Näistä syistä USA:n ohella EU-maista Unkari on jo ilmoittanut, ettei se tule allekirjoittamaan tätä sopimusta. Puolan hallitus on todennäköisesti seuraamassa Unkarin linjaa eikä liity Global Compactin allekirjoittajamaiden joukkoon. Muista EU-maista sopimuksesta irtautumista harkitsevat Tanska ja Itävalta.

Maahanmuuton laadullinen ja määrällinen hallinta on EU-oikeudesta ja kansainvälisistä pakolaisuutta ja siirtolaisuutta koskevista sopimuksista huolimatta hyvin paljon Suomen kansallisissa käsissä. EU:n epäonnistuminen realistisen ja kestävä yhteisen turvapaikkapolitiikan sopimisessa ja YK:n kyvyttömyys nähdä maahanmuuttoilmiön monia negatiivisia seurauksia yhä alleviivaavat tärkeyttä ajaa kansallisesti aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa. Suomi ei voi hirttäytyä vanhentuneisiin liturgioihin maahanmuuton väitetystä rikastavasta vaikutuksesta ja perustella ihmisoikeuksilla liberaalia turvapaikkapolitiikkaa, kun koko muu Länsi-Eurooppa on muuttanut ulkomaalaislinjansa huomattavasti Suomea rajoittavammaksi.

Suomen tulee ensi vuoden heinäkuussa alkavalla EU-puheenjohtajuuskaudellaan vaikuttaa siten, että puututaan väestöräjähdykseen siirtolaisten lähtömaissa ja torjutaan laitonta maahanmuuttoa tehokkaalla ulkorajavalvonnalla. EU:n yhteisessä turvapaikkapolitiikassa on etsittävä pienintä yhteistä nimittäjää eikä juututtava jo vuosia kestäneeseen hedelmättömään keskusteluun niin sanotusta taakanjaosta. Teoreettinen debatti uusien laillisten muuttoreittien avaamisesta on lisäksi syytä unohtaa.

Etenkin palautuspolitiikan tehostamisessa lienee yhteisymmärryksen löytäminen helpointa unionin jäsenmaiden kesken. Suomen on myös kansallisella tasolla ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin ja saatettava perheen yhdistämistä, kansainvälistä suojelua ja muita ulkomaalaisten oleskelulupia ja sosiaalietuisuuksia koskevat säädökset vähintään muiden Pohjoismaiden tasolle, sillä Suomi noudattaa näissä säädöksissä tällä hetkellä Pohjoismaiden sallivinta linjaa. Suomen on lisäksi irtauduttava Marokossa joulukuussa allekirjoitettavasta YK:n Global Compactista, sillä sopimus ei tuo minkäänlaista lisäarvoa sen allekirjoittajamaille, ja pahimmassa tapauksessa se voi toimia uuden suuren muuttoliikkeen katalysaattorina.

Suomi olisi osallistumassa tähän itsenäisenä valtiona eikä osana EU:ta, joten nyt pitäisi kerrankin olla kanttia ja pysyä tästä sopimuksesta ulkona.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 445/2018 vp

Onko hallituksella halua valmistautua Suomen tulevaan EU-puheenjohtajuuskauteen linjaamalla unionin maahanmuuttopolitiikan prioriteeteiksi väestöräjähdyksen ja laittoman maahanmuuton torjunnan sekä saattaa perheenyhdistämistä, kansainvälistä suojelua ja muiden ulkomaalaisten oleskelulupia ja sosiaalielityksia koskevat säädökset vähintään muiden Pohjoismaiden tasolle ja irtautua YK:n Global Compact for Migration -sopimuksesta?

Helsingissä 26.10.2018

Laura Huhtasaari ps